

14.12.2015

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	2	3	2
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	3
---	---	---	---

B.Ed. 1st Semester

1125

CONTEMPORARY INDIA & EDUCATION

(In all Mediums)

Paper : C2

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 80

- Note :-** (i) All questions carry 16 marks. Attempt **one** question each from Units I-IV,
(ii) Question No. 9 of Unit V is compulsory having 4 short answer questions.

UNIT-I

1. Explain the meaning of Education. Discuss the effect of social, economical and geographical forces on National Integration. 16
2. Discuss the impact of Liberalization, Privatization, Stratification and Globalization on school education in India. 16

UNIT-II

3. Enlist salient features of Education of Wood's Despatch (1835); and Sergeant Report (1944). 8+8
4. Write a detailed note on recommendations of National Curriculum Framework (NCF)-2005. 16

UNIT-III

5. Enlist various measures taken by Govt. of India to promote quality of opportunities throughs educational programmes for socially disadvantaged and women. 16

6. Enlist the various constitutional provisions enlisted in Indian Constitution in relation to primary education since independence. 16

UNIT-IV

7. Discuss major recommendations under RTE Act 2009 for elementary education. 16
8. Write down major recommendations of Indian Education Commission (1964-66) for school education. 16

UNIT-V

9. Write notes on :
- Impact of Globalization on Indian Education
 - Recommendations of Charter Act-1813
 - Directive Principles of State Policy
 - Objectives of Mid Day Meal Scheme. 4×4=16

(हिन्दी माध्यम)

- Note :-** (i) All questions carry 16 marks. Attempt **one** question each from Units I-IV.
- (ii) Question No. 9 of Unit V is compulsory having 4 short answer questions.

यूनिट-1

1. शिक्षा के अर्थ की व्याख्या करो। राष्ट्रीय एकीकरण पर सामाजिक, आर्थिक और भौगोलिक शक्तियों के प्रभाव पर चर्चा करो। 16
2. भारत में स्कूली शिक्षा पर उदारीकरण, निजीकरण, स्त्रीकरण और वैश्वीकरण के प्रभाव पर चर्चा करो। 16

यूनिट-2

3. बुडज़ डिस्च (1835) और सर्जेंट रिपोर्ट (1944) के शिक्षा के मुख्य लक्षणों का उल्लेख करो। 16

4. राष्ट्रीय पाठ्यक्रम चौखटा, 2005 की सिफारिशों पर विस्तृत नोट लिखो। 16

यूनिट-III

5. भारत सरकार द्वारा सामाजिक तौर पर वंचित लोगों और महिलाओं के लिए शैक्षिक कार्यक्रमों द्वारा अवसरों की गुणता को प्रोत्साहित करने के लिए किए गए विभिन्न उपायों का वर्णन करो। 16
6. स्वतंत्रता उपरांत प्राथमिक शिक्षा के संबंध में भारतीय संविधान में सूचीबद्ध विभिन्न संवैधानिक प्रावधानों का उल्लेख करो। 16

यूनिट-IV

7. प्रारंभिक शिक्षा के लिए RTE अधिनियम 2009 के अधीन मुख्य सिफारिशों पर चर्चा करो। 16
8. स्कूली शिक्षा के लिए भारतीय आयोग (1964-66) की मुख्य सिफारिशों का उल्लेख करो। 16

यूनिट-V

9. नोट लिखो :-
- भारतीय शिक्षा पर वैश्वीकरण का प्रभाव
 - चार्टर अधिनियम—1813 की सिफारिशों
 - राज्य नीति के निर्देशक सिद्धान्त
 - दोपहर का भोजन स्कीम के उद्देश्य। 4×4=16

(पंजाबी अनुवाद)

- Note :-** (i) All questions carry 16 marks. Attempt **one** question each from Units I-IV.
- (ii) Question No. 9 of Unit V is compulsory having 4 short answer questions.

यूनिट-1

1. ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਉਪਰ ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲੀ ਸਿਖਿਆ ਉੱਪਰ ਉਦਾਰੀਕਰਨ, ਨਿਜੀਕਰਨ, ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਵੁਡਜ਼ ਡਿਸਪੈਚ (1835) ਅਤੇ ਸਰਜੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟ (1944) ਦੇ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। 8+8
4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਢਾਂਚਾ (NCF), 2005 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਦ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 16

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਾਂਝੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਿਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਵਸਰਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16
6. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਪਰੰਤ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। 16

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸਿਖਿਆ ਲਈ RTE ਅਧਿਨਿਯਮ 2009 ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16
8. ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਿਖਿਆ ਆਯੋਗ (1964-66) ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। 16

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- ਭਾਰਤੀ ਸਿਖਿਆ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
 - ਚਾਰਟਰ ਅਧਿਨਿਯਮ-1813 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ
 - ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ
 - ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼।
- 4×4=16